

10

MĪTI

PAR PORNOGRĀFIJU

Reality Check

Bērnu seksuālās veselības veicināšana, vīriešu vardarbības pret sievietēm apkarošana

Kas ir Reality Check?

Reality Check ir iniciatīva, kas veicina jauniešu seksuālo veselību un novērš vīriešu vardarbību pret sievietēm un bērniem. Šis fonda *The Inheritance Fund* finansētais projekts ir daļa no organizācijas *Talita* prevencijas darba un tā mērķis ir vairojot jauniešu zināšanas par pornogrāfijas kaitējumu. Mācību stundu plāni un praktiski rīki izglītotājiem un citiem profesionāļiem, kas strādā ar bērniem, palīdzēs ierobežot pornogrāfijas ietekmi uz jauniešiem.

Kas ir mērķa grupa?

- ✓ jaunieši 13–17 gadu vecumā
- ✓ skolotāji, skolu psihologi, skolu medmāsas, jauniešu līderi un citi profesionāļi, kas strādā ar bērniem un jauniešiem
- ✓ vecāki

Mūsu resursi ir pielāgoti ne tikai dažādām mērķa grupām, bet arī dažādiem mācīšanās tipiem. Pēc *Reality Check* digitālās platformas izveides būs pieejami rakstiski materiāli, īsas dokumentālās filmas un digitāli rīki. *Reality Check* resursu izstrādē un vērtēšanā aktīvi iesaistās atsaucēs grupas, ko veido mūsu mērķa grupas un pilotskolas. Mēs piedāvājam arī profesionālo attīstību un uzraudzību.

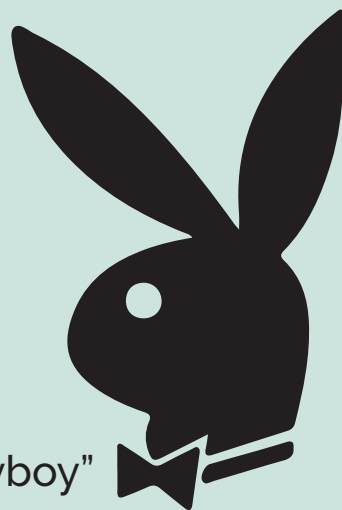
Reality Check iniciatīvas pamatā ir:

- ✓ PVO seksuālās veselības un seksuālo tiesību definīcija
- ✓ Zviedrijas dzimumu līdztiesības mērķi
- ✓ Zviedrijas valsts stratēģija vīriešu vardarbības pret sievietēm novēršanai un apkarošanai
- ✓ Mācību programma sākumskolām, pirmsskolām un bērnudārziem

Vai vēlaties uzzināt vairāk?

Apmeklējiet mūsu tīmekļa vietni www.reality-check.nu un atrodiēt mūs vietnē *Facebook*; Reality Check vai [@realitycheck.nu](https://www.instagram.com/realitychecknu) vietnē *Instagram*. Kontakti: realitycheck@talita.se

01

“Populārā pornogrāfija ir kā žurnāls Playboy”

Daudziem pieaugušajiem vārds “pornogrāfija” saistās ar vīriešu žurnāliem kā *Playboy* un *Hustler*. Taču tas, ko pirms vairāk kā 20 gadiem uzskatīja par pornogrāfiju, tagad ir redzams popkultūrā, attēlots filmās, seriālos un reklāmās. Internets ir fundamentāli mainījis pornogrāfijas raksturu; tā tagad atrodas vien klikšķa attālumā, ir pilnīgi anonīma un parasti bezmaksas. Mūsdienās pornogrāfija izpaužas kā tā sauktā “gonzo pornogrāfija”, kas ar ģenitāliju tuvplāna kadru palīdzību liek skatītājiem justies tā, it kā viņi paši veiktu seksualizētos aktus, un šajā pornogrāfijas žanrā gluži ierasta ir fiziska un verbāla vardarbība¹.

Interneta pornogrāfijas pieejamība, lētums un anonimitāte pastāvīgi piesaista jaunus patērētājus visā pasaulē. Aplēses liecina, ka mūsdienās pornogrāfisks saturs sastāda 30 % tiešsaistē pārraidīto datu. Ierakstot *Google* vārdu “porn” dažu sekunžu laikā skatītāja pārlūkošanai ir brīvi pieejamas pornogrāfijas vietnes, kas atgādina vietni *YouTube* (piemēram, *Pornhub*, *Youporn*). Lielākajā tiešsaistes pornogrāfijas tīmekļa vietnē *Pornhub* vien ik gadu tiek patērēti pornogrāfiski materiāli 4,6 miljardu stundu apmērā². Visas šīs tā sauktās “tube vietnes” pieder globālajam uzņēmumam *Mindgeek*, kas maskējas kā tīmekļa dizaina un IT uzņēmums bez acīmredzamas saiknes ar pornogrāfiju. Taču realitātē *Mindgeek* ir ieguvis pornogrāfijas ražošanas un izplatīšanas monopolu, pelnot miljoniem dolāru ar reklāmu izvietošanu savās tīmekļa vietnēs un maksas vietņu, kurās pieejams ekstrēmāks saturs – tas ir, saturs ar lielāku vardarbības un pazemojuma elementu daudzumu – abonementu pārdošanu³. Kā visi kapitālistiski uzņēmumi arī *Mindgeek* lielu naudas daudzumu velta reklāmai populārās sabiedriskās vietās. 2015. gadā uz liela plakāta Ņujorkas Taimskvērē bija redzama *Pornhub* reklāma ar saukli “All you need is hand” (“Tev vajadzīga tikai roka”) ar ietvertu vēstījumu, ka cilvēki var sasniegt pilnīgu laimi, ja vien viņiem pieejama pornogrāfija. *Mindgeek* interesēs ir pornogrāfijas normalizēšana, slēpjot nozares cilvēkus izmantojošo raksturu, lai celtu pieprasījumu pēc pornogrāfijas un līdz ar to arī uzņēmuma peļņu.

02

“Mans bērns pornogrāfiju neskatās”

Mūsdienās vairumam bērnu ir piekļuve internetam. 2017. gadā Zviedrijas kontekstā veiktā aptaujā konstatēts, ka 70 % bērnu 9–12 gadu vecumā un 90 % bērnu, kas vecāki par 12 gadiem, pieder dators un/vai planšete, kamēr 91 % bērnu 9–12 gadu vecumā un visiem par 12 gadiem vecākiem bērniem pieejams viedtālrunis⁴. Tas nozīmē, ka vairumam bērnu ir neierobežota piekļuve tiešsaistes pornogrāfijai. Pētījumi liecina, ka zēni pornogrāfiju vidēji sāk skatīties 12 gadu vecumā⁵. 2014. gadā veiktā pētījumā konstatēts, ka 98 % zēnu 16 gadu vecumā un 54 % meiteņu 16 gadu vecumā ir redzējuši pornogrāfiju, un katrs desmitais zēns atklāja, ka skatās pornogrāfiju vismaz reizi dienā⁵. 2014. gadā ievākti dati atklāja, ka, sasniedzot 18 gadu vecumu, katrs ceturtais zēns ikdienā skatās pornogrāfiju un ka šie zēni biežāk ir bijuši pakļauti seksuālai vardarbībai vai ir pakļāvuši seksuālai vardarbībai citus⁶. Tāpēc mūsdienās bērni, kas skatās pornogrāfiju, drīzāk ir norma, nevis izņēmums.

Pornogrāfijas mainīgā rakstura rezultātā daudzi pieaugušie neizprot, kāda veida attēli sastopami populārajā pornogrāfijā. Tāpat pētījumi liecina, ka bērni parasti izvairās no pornogrāfijas apspriešanas ar vecākiem vai citiem pieaugušajiem, kam viņi uzticas⁷. Tas arī ir viens no iemesliem, kāpēc salīdzinoši maz vecāku izmanto bērnu pasargāšanai no pornogrāfijas paredzētas tehnoloģijas – vecāki neapzinās, ka bērni ir pakļauti pornogrāfijas ietekmei. Pat, ja bērna mājās uzstādīti satura filtri, pastāv ievērojams risks, ka bērns saskarsies ar pornogrāfiju ārpus mājām, jo skolās un citās publiskās vietās var nebūt filtru, kas ierobežo bērnu piekļuvi pornogrāfijai⁸. Sabiedrībai kļūstot arvien lielākā mērā digitalizētai, mums ir pienākums ieviest digitālus risinājumus, lai bērni tiktu pasargāti no pornogrāfijas.

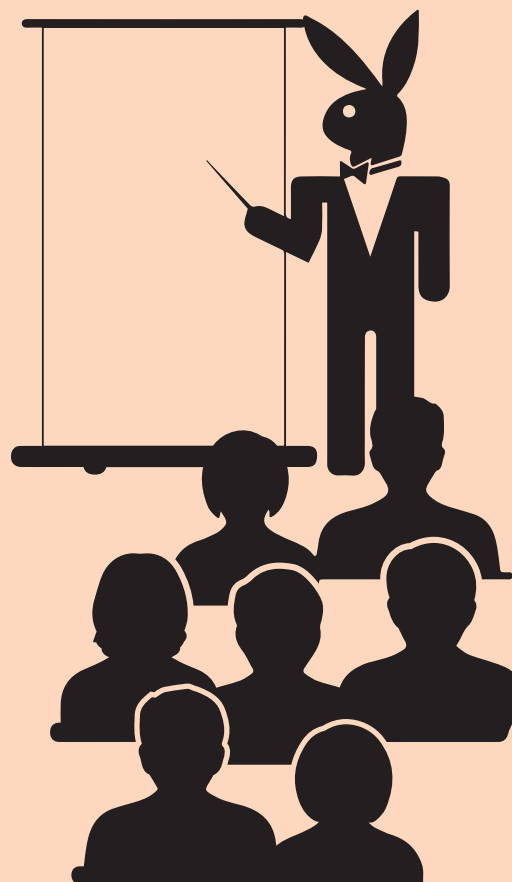

“Pornogrāfija ir seksuālā izglītība”

Nepienācīga seksuālā izglītība ir realitāte, ar ko saskaras vairums pasaules bērnu. Pat bērni, kuriem ir pieejama kaut kāda veida seksuālā izglītība, visticamāk, ar pornogrāfiju saskaras jau ilgi pirms sarunām par cieņu, piekrišanu un ķermeņa neaizskaramību. Tas nozīmē, ka pornogrāfijas nozare ir kļuvusi par pirmo un galveno bērnu seksuālās izglītības sniedzēju⁹.

Pētījumi atklāj, kā pornogrāfijas saturs veido skatītāja uzskatus, kas savukārt ietekmē uzvedību¹⁰. Ko māca pornogrāfija? Populārajai pornogrāfijai raksturīga vardarbība, seksisms, rasisms un prezervatīvu nelietošana. Prezervatīvi pornogrāfijā gandrīz nekad neparādās, jo no tās ražošanā izmantotajām personām tiek sagaidīta iesaistīšanās seksuālos aktos bez aizsargāšanās¹¹. Pornogrāfija nostiprina rasistiskus stereotipus, attēlojot melnādainas sievietes kā ar “dzīvnieciskām” tendencēm, latīņamerikāņu sievietes kā ar “milzīgiem dibeniem”, migrantus kā “gatavas” nodarboties ar seksu apmaiņā pret uzturēšanās atļauju un aziātes kā “eksotiskas” un “bērnišķīgas”⁹. Arī vardarbība pornogrāfijā ir norma: 2010. gadā veiktā pētījumā konstatēts, ka 9 no 10 populārākajām pornogrāfijas filmām ietvēra fizisku vardarbību kā smacēšanu (kad vīrietis orāli penetrē sievieti, līdz viņa aizrietas un/vai vemj), pļaukāšanu, raušanu aiz matiem un žņaugšanu¹. Gandrīz 50 % ainu saturēja verbālu agresiju, sievietēm tikt sauktām dehumanizējošos un pazemojošos vārdos kā “mauka”, “peža” un “padauza”. Gandrīz visa pornogrāfijā redzamā pazemošana, agresija un vardarbība ir vīriešu vērsta pret sievietēm, un sievietes tiek piespiestas izskatīties tā, it kā viņas seksualizēto vardarbību izbaudītu.

Ko iemācās vīrieši un zēni, kas skatās pornogrāfiju? To, ka “īstam vīrietim” nav jāreaģē uz vārdu “nē”; ka vardarbība ir pornogrāfijas pausto kaitīgo vīrišķības normu izpildīšanas veids. Jaunas meitenes tiek pieradinātas pie domas, ka seksuāla vardarbība ir seksuālas saskarsmes laikā sagaidāma rīcība. Tādējādi pornogrāfija veicina un izplata destruktīvas vīrišķības normas, rasistiskus stereotipus un seksualizētu vardarbību. Tā jauniem cilvēkiem nemāca piekrišanā, cieņā un vienlīdzībā balstītu seksualitāti – tā māca tieši pretējo.

04

“Pornogrāfija neietekmē attiecības”

Pētījumos konstatēta korelācija starp pornogrāfijas patēriņu un kopumā zemāku attiecību kvalitāti¹². Tāpat jauniešu klīnikas saskaras ar pieaugošu tā saucamās “pornogrāfijas izraisītas erektilās disfunkcijas” gadījumu skaitu, kad jauni vīrieši cieš no aizkavētas ejakulācijas, nespējas uzbudināties saskarē ar īstiem partneriem un grūtībām iegūt vai uzturēt erekciju gana ilgi, lai nodarbotos ar seksu¹³.

Kāpēc lai pornogrāfijas skatīšanās izraisītu šādas sekas? Mūsdienu pornogrāfija veido kroplotu un nepareizu priekšstatu par to, kā izskatās un darbojas vīriešu un sieviešu ķermeņi. Pornogrāfijas patērētāji var kļūt kritiski pret sevi un saviem partneriem, pieņemot nereālus un kaitīgus standartus attiecībā uz izskatu un seksuālo uzvedību¹⁴. Abi indivīdi var izjust pašvērtības trūkumu vai spiedienu iesaistīties nepatīkamos seksuālos aktos, uzskatot, ka šie akti ir “norma”. Turklāt pornogrāfija vīriešos, kas to skatās, ieaudzina attieksmi, ka sievietes ir priekšmeti, kuru uzdevums ir seksuāli apmierināt vīriešus. Pētījumos atklāts, ka tikai 10 % ainu saturēja pozitīvu uzvedību kā skūpstīšanos, smieklus vai apskāvienus, un pat šajās ainās vidēji bija pa četriem agresīviem aktiem¹. Populārajā pornogrāfijā sievietes tiek reducētas līdz ķermeņa daļām, ko var “izvēlē”, “piebāzt”, “izstaipīt”. Pārnesot šos vēstījumus reālās attiecībās, nav pārsteidzoši, ka sevišķi vīriešiem laupīta spēja izjust romantiku, kaisli un fizisku un emocionālu tuvību ar īstu partneri.

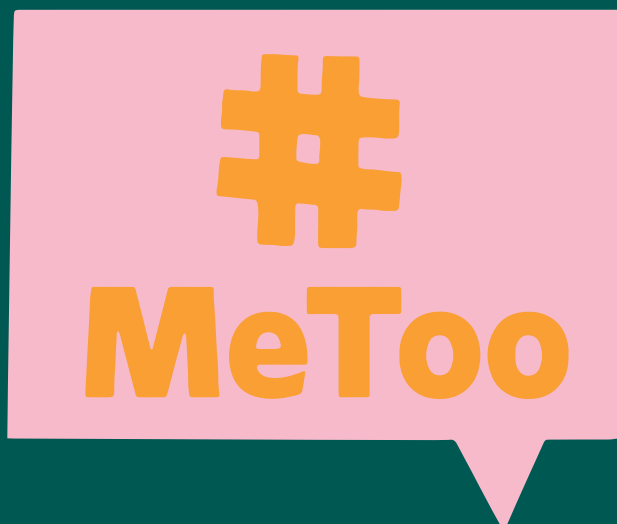

“Pornogrāfija ir tikai fantāzija”

Cilvēki apgalvo, ka pornogrāfija ir tikai fantāzija: “tas nav pa īstam”, “tas notiek tikai prātā”, “tas neietekmē cilvēkus tā sauktajā “īstajā dzīvē””. Taču, radot pornogrāfiju, tās autori izmanto reālus cilvēkus, kas iesaistās īstos seksa aktos ar īstām sekām. Atšķirībā no Holivudas filmās redzamās vardarbības, pornogrāfijas vardarbība un tās ietekme nebūt nav viltota. Īstas, dzīvas sievietes ir spiestas paciest degradējošus, dehumanizējošus un vardarbīgus seksa aktus. Kas ir šī tā sauktā “fantāziju” sieviete, ko redzam pornogrāfijā? Pornogrāfijā viņas vārds ir “mauka”, “netīrā padauza”, kura “saņem, ko pelnījusi”. Neskaitot verbālo vardarbību, viņa tiek pakļauta ekstrēmām un degradējošiem seksa aktiem. Viņa tiek apsēlta, sasieta un sist. Trīs vai vairāki vīrieši viņu vienlaikus penetrē orāli, vagināli un anāli (tā sauktais “gangbang”). Pār viņas vaigiem plūst asaras, kamēr viņa rīstās ap viņas rīklē ieģrūstu peni, nereti uzreiz pēc tam, kad vīrieša penis ir pabijis viņas vai citas sievietes ānūsā un uz tā atlikušas fekāliju paliekas. Šis akts, kas pazīstams kā “ATM” jeb “Ass to mouth” (“No dibena mutē”) tiek veikts aptuveni 41 % visu populārās pornogrāfijas ainu¹. Tās, kas mūsu tā sauktajā “īstajā pasaulē” tiktu uzskatīti par seksuālu vardarbību, brutalitāti un pazemojošu rīcību, pornogrāfijā ir norma. Un sievietes uzdevums ir izlikties, ka viņa izbauda pilnīgi visu, kas tiek nodarīts viņas ķermenim.

Pornogrāfijas industrijas vēstījums ir tāds, ka tāda veida sievietes, kādas pastāv pornogrāfijā, grib un ir pelnījušas tikt pazemotas. Taču aiz tādiem video nosaukumiem kā “Nelegālā afrikāņu imigrante drāžas apmaiņā pret ēdienu”, “Jauniņa porno meitene pārvērsta paklausīgā spermas rījējā” un “Tīne piedalās seksa nodarbībās ar tētuku” stāv īsta sieviete vai meitene ar īstu stāstu, kura ir spiesta paciest vardarbību, sāpes un pazemojumu. Pornogrāfija tajā iesaistītajiem nav nekāds iztēles auglis, un nav sakritība, ka nozare vervē jaunas meitenes, kuras ir atstumtas, sociālekonomiski ievainojamas un kuras jau ir tikušas pakļautas dažādām fiziskās un seksuālās vardarbības formām¹⁵. Nozares acīs viņu ievainojamība un alternatīvu trūkums atvieglo viņu izmantošanu.

06

"Pornogrāfija neizraisa vardarbību"

Simtiem starptautisku pētījumu 50 gadu gaitā ir atklājuši nenoliedzamu saikni starp zēnu un vīriešu pornogrāfijas patēriņu un paaugstinātu seksuālo agresiju pret sievietēm un meitenēm¹⁶. 2016. gadā veikta metaanalīze – viens no uzticamākajiem pētījumu veidiem –, kurā apkopoti 22 atsevišķi pētījumi no septiņām dažādām valstīm atklāja statistiski nozīmīgu saikni starp augstāku pornogrāfijas patēriņu un paaugstinātu seksuālo agresiju neatkarīgi no tā, vai pornogrāfija saturēja skaidru fizisku vardarbību¹⁷. Pētnieki apgalvo, ka tās ir sieviešu priekšmetiskošanas un degradēšanas, kas pastāv pat ainās bez skaidras fiziskās vardarbības, sekas. Citā, 2016. gadā veiktā pētījumā par 4564 jauniešiem 14–17 gadu vecumā piecās Eiropas valstīs tika atklāta nozīmīga pozitīva sakarība starp iespējamību, ka zēni veic seksuāli vardarbīgas darbības, un regulāru pornogrāfijas patēriņu¹⁸. Pētījumā konstatēts arī, ka zēni, kuri regulāri skatās pornogrāfiju, daudz biežāk pauž negatīvu attieksmi pret ar dzimumu saistītiem jautājumiem. Tādējādi populārā pornogrāfija arī veicina uzskatu, ka vardarbība pret sievietēm ir maznozīmīga, un uzvedību, kas veicina vardarbību pret sievietēm. Vīriešu seksuālās vardarbības upures un patversmes, kas sniedz sievietēm aizsardzību, apliecina, ka pornogrāfija veicina un iedvesmo vīriešu un zēnu seksualizēto agresiju¹⁶. #MeToo kustības kontekstā sabiedrība nevar atļauties ignorēt pornogrāfiju kā fenomenu, kas radikalizē vīriešu seksualizēto vardarbību pret sievietēm un meitenēm.

07

“Pornogrāfija ir sieviešu seksuālā atbrīvošana”

Mēdz apgalvot, ka pornogrāfija sekmē sieviešu seksuālo atbrīvošanu. Taču ko nozīmē atbrīvošana? No kā sievietes jāatbrīvo? Vēsturiski visā pasaulē sieviešu tiesību un brīvību ierobežošana un viņu pakļaušana seksualizētai vardarbībai ir balstījusies patriarhātā – sistēmā, kuras ietvaros vīriešiem ir vara un privilēģijas pār sievietēm visās sabiedrības jomās. Nevienlīdzīgais varas sadalījums starp dzimumiem vīriešiem sniedz varu pār sieviešu dzīvēm, ķermeņiem un seksualitāti; vīrieši no dzimšanas ir audzināti just tiesības uz sievietes ķermeni. Tradicionālo dzimumlomu ietvaros sievietes ir definētas kā pasīvas, pakļāvīgas un zemākas būtnes, kamēr vīrieši ir valdonīgi, agresīvi, dominējoši un pārkāpi. Ko šajā kontekstā pieprasa atbrīvošana no patriarhāta? Atbrīvošana tiek definēta kā “brīvības sniegšana no ieslodzījuma, verdzības vai apspiešanas”. Seksuālā atbrīvošana attiecīgi pieprasītu atkāpšanos no tradicionālajām dzimumlomām, kas dara iespējamu vīriešu dominanci pār sievietēm; vienlīdzīgu varas sadalījumu starp vīriešiem un sievietēm; un sievietes tiesību uz ķermeņa neaizskaramību un brīvības no seksualizētas vardarbības sekmēšanu.

Vārda “pornogrāfija” saknes vārds, porne, nozīmē “mauka”, “prostitūta”, “bezvērtīga seksuāla verdzene” – šī definīcija ir atmaskojoša, ņemot vērā to, kā šī nozare izmanto atstumtas un sociālekonomiski ievainojamas meitenes un sievietes, kas jau ir tikušas pakļautas dažādu veidu seksualizētai vardarbībai, tostarp prostitūcijai. Pornogrāfija ir starptautiska nozare, ko vīrieši radījuši vīriešiem – medijs, kas uztur seksualizēto varas asimetriju, kuras ietvaros vīrieši tiek attēloti kā dominējoši un vareni, un sievietes kā pakļāvīgas un nevarīgas. Pornogrāfija nostiprina domu, ka sievietēm nav tiesību teikt “nē” un ka viņām patīk viss, kam vīrieši viņas pakļauj – vienalga, cik tas ir degradējoši vai vardarbīgi. Tāpēc apgalvojums, ka pornogrāfija sekmē sieviešu seksuālo atbrīvošanu, neņem vērā pastāvošās patriarhālās sabiedrības struktūras. Seksuālā atbrīvošana nekad nevar ietvert otra cilvēka brīvības atņemšanu vai apspiešanu; sieviešu atbrīvošana pieprasa visu sieviešu atbrīvošanu.

08

“Feministu un LGBTQ pornogrāfija veicina dzimumu līdztiesību”

Mēdz apgalvot, ka pastāv noteikti pornogrāfijas tipi, kas nesatur pazemojumu, dehumanizāciju vai vardarbību pret sievietēm un kas tiek veidoti vienlīdzības apstākļos. Taču filmu ar šādu saturu ir ļoti maz un filmas, kas uzdodas par “feministiskām”, nav bezmaksas, padarot šāda tipa pornogrāfiju jauniešiem tikpat kā nepieejamu. Turklāt nav taustāmu empīrisku pierādījumu, kas apstiprinātu domu, ka tā sauktā feministu, alternatīvā vai sieviešu veidotā pornogrāfija tiek ražota brīvprātības apstākļos¹⁹. Piemēram, kāda pornogrāfijas veidotāja ir teikusi: “Var uzņemt pornofilmu, kur meiteni žņaudz, sit un apspļauda, puisis viņu sauc par netīru padauzu un tamlīdzīgi, un tas ir pieņemami; arī tā var būt feministiska filma, kamēr visi klātesošie visu dara no brīvas gribas”²⁰. Šis apgalvojums pilnībā ignorē datus, kas atklāj pornogrāfijas ražošanā izmantoto personu būtisko ievainojamību un saikni starp pornogrāfijas skatīšanos un seksualizētas vardarbības veikšanu. Zīmīgā kārtā pētījumos konstatēts, ka sieviešu veidota pornogrāfija satur tikpat daudz degradējošu un agresīvu rīcību pret sievietēm kā vīriešu veidotās filmas²¹. Tas ir tas, ko pieauguši vīrieši grib redzēt, un visi tirgi pakļaujas pieprasījumam.

Tas pats attiecas uz tā saukto LGBTQ pornogrāfiju. LGBTQ personām paredzēta pornogrāfija ne vienmēr ievēro dzimumu līdztiesību, kritizē pastāvošās normas un ir brīva no vardarbības. Tieši otrādi – pētījumi liecina, ka tās pašas heteronormatīvajā pornogrāfijā redzamās kaitīgu dzimumlomu un vardarbības normas tiek atkārtotas arī geju pornogrāfijā²². Geju pornogrāfija nereti satur vardarbību, rasismu un tos pašus vēstījumus par dzimumu, varu un seksualizētu vardarbību kā heteroseksuāla populārā pornogrāfija. Varas attiecības un vardarbība starp pārmērīgi vīrišķīgiem vīriešiem un sievišķīgiem vīriešiem geju pornogrāfijā atspoguļo varas attiecības starp vīriešiem un sievietēm un vardarbību pret sievietēm, kas redzama heteroseksuālajā pornogrāfijā²².

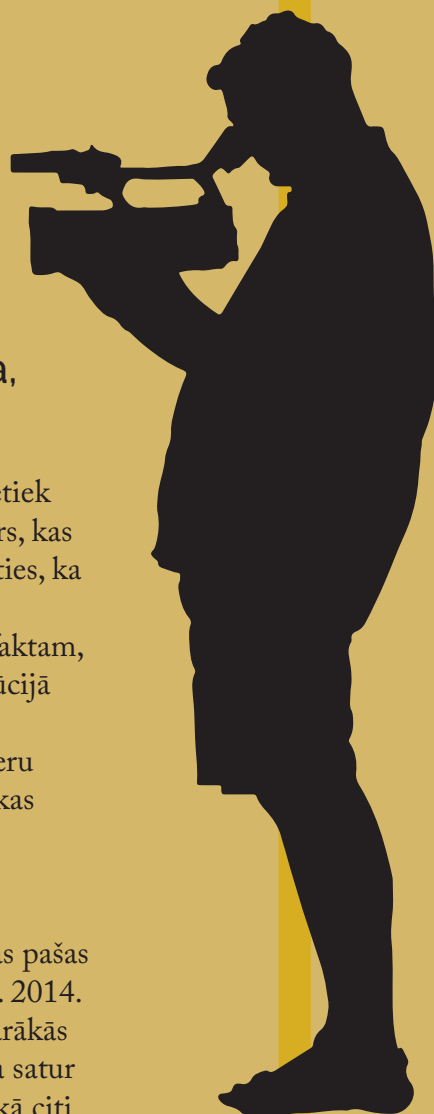
09

“Amatieru pornogrāfija ir pieņemama, jo ar to neviens nepelna”

Izplatīts ir uzskats, ka tā sauktā amatieru pornogrāfija netiek ražota komerciāli, un tāpēc to raksturo līdztiesīgāks saturs, kas nepriekšmetisko sievietes. Taču nav iespējams pārliecināties, ka amatieru pornogrāfija patiesībā nav veidota komerciālos nolūkos un ka visi iesaistītie ir piekrituši filmētajam un faktam, ka tas tiek filmēts. Piemēram, seksa pircēji nereti prostitūcijā iesaistītām sievietēm samaksā vairāk, lai nofilmētu seksa pirkumu, ko pēc tam var augšupielādēt internetā. Amatieru pornogrāfija ir arī konkrēts pornogrāfijas nozares žanrs, kas vairumā gadījumu ir tikpat komerciāls kā citas pornogrāfijas formas²³.

Pētījumi atklāj arī to, kā amatieru pornogrāfija saglabā tās pašas populārajai pornogrāfijai raksturīgās dzimumu normas²⁴. 2014. gadā veiktā pētījumā, kura ietvaros aplūkotas 400 populārākās pornogrāfijas filmas, konstatēts, ka amatieru pornogrāfija satur vēl vairāk vardarbības un sieviešu priekšmetiskošanas nekā citi pornogrāfijas veidi²⁵.

Turklāt tādi amatieru pornogrāfijas lapās atrodami žanri kā “bijusī sieva”, “bijusī draudzene” un “atriebības pornogrāfija” liecina, ka šīs filmas vai attēlus nav radījušas divas abpusēji piekrītošas puses. Kailfoto un video sūtīšana jeb “*sexting*” (angļu valodā, vārds atvasināts no “*texting*” jeb “sarakstīšanās”) starp jauniešiem kļūst aizvien izplatītāka, un šādus attēlus viegli var izplatīt, kā rezultātā tie nonāk pornogrāfijas tīmekļa vietnēs vai noziedznieku rokās, kuri tos izmanto, lai draudētu jaunām meitenēm un sagatavotu viņas seksuālai izmantošanai. Sieviešu un meiteņu patversmes visā pasaulē ziņo par to, kā seksuālie varmākas nereti filmē vardarbību un izmanto to, lai draudētu upurei un/vai izplatītu attēlus internetā bez upures piekrišanas.

“Pornogrāfija nav tas pats, kas prostitūcija”

Cilvēki bieži nošķir pornogrāfiju no prostitūcijas; pirmā notiek uz ekrāns, taču otrā – tā sauktajā “īstajā pasaulē”. Tomēr pornogrāfija ir vienkārši cita prostitūcijas forma: “viens vai vairāki cilvēki, kas par atlīdzību veic seksuālus aktus”. Pornogrāfija un prostitūcija patiesi nav divas nošķirtas pasaules, jo daudzas pornogrāfijas tīmekļa vietnes gūst peļņu no “tiešsaistes video tērzētavām” un eskortu vietņu reklāmām, kur tiek pirkas un pārdotas sievietes³. Nav sakritība, ka vairums tiešsaistes video tērzētavās atrodamo sieviešu un meiteņu ir no nabadzīgām valstīm, minoritāšu grupām vai nav baltādainas.

Pētījumi liecina, ka līdzīgi prostitūcijā iesaistītajām sievietēm arī sievietes, kas piedalās pornogrāfijas ražošanā, saskārušās ar nelabvēlīgiem apstākļiem kā nabadzību, seksuālo vardarbību bērnībā, bērnunamam un bezpajumtniecību¹⁵. Tāpat pētījumi liecina, ka daudzas prostitūcijā izmantotās sievietes tiek izmantotas arī pornogrāfijā: pētījumā par 854 prostituētām personām deviņās valstīs 49 % respondentu ziņoja, ka ir izmantoti arī pornogrāfijas veidošanā²⁶. Kopumā 68 % intervējamo atbilda līdzīgiem klīniskajiem posttraumatiskā stresa sindroma (PTSS) kritērijiem kā izvarošanas upuri, patvērumu meklējošas sievietes, kas cietušas no vardarbības ģimenē, kara veterāni un bēgļi no valsts organizētas spīdzināšanas. Interesantā kārtā tās prostituētās personas, kas izmantotas arī pornogrāfijas veidošanā, cieta no būtiski smagākiem PTSS simptomiem. Pornogrāfijas, prostitūcijas un cilvēktirdzniecības upuri stāsta, ka pornogrāfija ir īpaši traumatiska prostitūcijas forma, jo ierakstus, kuros attēlota pret viņiem veiktā vardarbība, no interneta dzēst nav iespējams²⁷.

Spēcīgo saikni starp pornogrāfiju un prostitūciju pierāda arī pētījumi par seksa pirkšanas pieprasījumu. Pētījumos konstatēts, ka vīrieši, kas skatās pornogrāfiju, biežāk pērk seksu un ka seksa pircēji grib imitēt vai “atkārtot” pornogrāfijā redzēto ar prostitūcijā iesaistītām sievietēm²⁸. Jaunākie Zviedrijas policijas ziņojumi liecina, ka policija par seksa pirkšanu aiztur aizvien jaunākus vīriešus – viņi šo parādību skaidro ar paaugstināto un izplatīto pornogrāfijas patēriņu. “15 gadus veci zēni nemēdz tā vienkārši no rīta pamosties un izlemt pirt seksu. Mēs savā darbā atkal un atkal redzam, ka vīrieši, kas pērk seksu, patērē lielu daudzumu pornogrāfijas,” saka bijušais Stokholmas policijas prostitūcijas vienības vadītājs, kriminālinspektors Simons Hegstrēms²⁹. Tādējādi pornogrāfija veicina pieprasījumu pēc prostitūcijas un cilvēktirdzniecības, palielinot vīriešu un zēnu tieksmi pirt sieviešu un meiteņu ķermeņus.

ATSAUCES.

1. Bridges, A. J., Wosnitzer, R., Scharrer, E., Sun, C., and Liberman, R. (2010). "Aggression and sexual behavior in bestselling pornography videos: A content analysis update," *Violence Against Women*, 16(10):1065-1085.
2. Pornhubs yearly statistics.
3. The Economist. *Naked Capitalism – Pornography*. 26-09-2015.
4. Medierådet (2017). Unga & medier 2017. Om barn och unga 9–18 år. Stockholm: Medierådet.
5. Mattebo, M., Tydén, T., Häggström-Nordin, E., Nilsson, K., and M. Larsson. (2013). "Pornography and Sexual Experiences Among High School Students in Sweden." *Journal of Developmental and Behavioural Pediatrics*, Vol. 35(3):179-188.
6. Donevan, M., Jonsson, L. (2018). *Höghkonsument eller porrfri? Svenska ungdomars pornografikonsumtion över en 10-års period*. Föreläsning i Almedalen, Sverige.
7. Mattebo, M. (2014). "Use of Pornography and its Associations with Sexual Experiences, Lifestyles and Health among Adolescents". Digital Comprehensive Summaries of Uppsala Dissertations from the Faculty of Medicine 974. Uppsala: Uppsala University.
8. Skolverket. (2016). IT-användning och IT-kompetens i skolan. Skolverkets IT-uppföljning 2015. D.r: 2015:00067.
9. Donevan, M. "If porn is sex education, what does it teach?" in *Freedom Fallacy: The Limits to Liberal Feminism*, (eds.) Miranda Kiraly and Meagan Tyler. Connor Court Publishing: Australia.
10. Wright, P. (2018). "Pornography and sexual behavior: Do sexual attitudes mediate or confound? Communication Research, DOI: 10.1177/0093650218796363.
11. Grudzen, C., Ryan, G., Margold, W., Torres, J., and L. Gelberg. (2008). "Pathways to health risk exposure in adult film performers." *Journal of Urban Health*, 86(1):67-78.
12. Perry, S. (2017). "Does Viewing Pornography Reduce Marital Quality Over Time? Evidence from Longitudinal Data," *Archives of Sexual Behavior*, Vol. 46: 549-559; Zillmann, D. and B. Jennings. (1988) "Pornography's Impact on Sexual Satisfaction," *Journal of Applied Social Psychology*, 18: 38-53.
13. Svanell, A. Har den svenska penisen slaknat? Svenska Dagbladet, 08-02-2018. Hämtad från: <https://www.svd.se/har-den-svenska-penisen-slaknat>.
14. Schneider, J. (2000), "Effects of Cybersex Addiction on the Family: Results of a Survey," *Sexual Addiction & Compulsivity*, 7:31-58.
15. Grudzen, R., Meeker, D., Torres, J. et al. (2011). "Comparison of the Mental Health of Female Adult Film Performers and Other Young Women in California." *Psychiatric Services*, 62 (6): 639-45.
16. Waltman, M. (2014). "The Politics of legal Challenges to Pornography: Canada, Sweden and the United States." *Stockholm Studies in Politics* No. 160. Ph.D. dissertation, Stockholm University, 2014. ISBN 9789176490471; Waltman, M. (2016). "Pornography and men's violence against women", Part 2 Pornography and prostitution: a report on exploitation and demand, pp. 31-108, Stockholm: Unizon.
17. Wright, P, Tokunaga, R. and A. Kraus. (2016). "A Meta-Analysis of Pornography Consumption and Actual Acts of Sexual Aggression in General Population Studies." *Journal of Communication*, DOI: 10.1111/jcom.12201.
18. Stanley et al. (2016). "Pornography, Sexual Coercion and Abuse and Sexting in Young People's Intimate Relationships: A European Study." *Journal of Interpersonal Violence*, 1.26. DOI: 10.1177/0886260516633204.

19. Waltman, M. (2017). "Appraising the Impact of Toward a Feminist Theory of the State: Consciousness-Raising, Hierarchy Theory, and Substantive Equality Laws." *Law & Inequality: A Journal of Theory and Practice*, 35(2): 353-391.
20. Whisnant, R. (2015). "Not Your Father's Playboy, Not Your Mother's Feminist Movement: Feminism in a Porn Culture" in *Freedom Fallacy: The Limits to Liberal Feminism*, (eds.) Miranda Kiraly and Meagan Tyler. Connor Court Publishing: Australia.
21. Sun, C., Bridges, A., Wosnitzer, R., Sharrer, E., and R. Liberman. (2008). "A Comparison of Male and Female Directors in Popular Pornography: What Happens When Women are at the Helm?" *Psychology of Women Quarterly*, 32:312-325.
22. Kendall, C. (2004). *Gay male pornography: an issue of sex discrimination*. Vancouver: UBC Press.
23. Attwood, F. (2009). *Mainstreaming sex: The sexualization of western culture*. London: I.B. Tauris.
24. Van Doorn, N. (2010). "User-Generated Pornography, Gender Reification, and Visual Pleasure." *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies*, 16(4):411-430.
25. Klaassen, M., and J. Peter (2014). "Gender (In)equality in Internet Pornography: A Content Analysis of Popular Pornographic Internet Videos." *The Journal of Sex Research*, 52:721-735.
26. Farley et al. (2004). "Prostitution and Trafficking in Nine Countries: An Update on Violence and Posttraumatic Stress Disorder." *Journal of Trauma Practice*, 2:33-74.
27. Donevan, M. (2018). Preliminary results from Talita's study on the pornography industry.
28. Farley, M., Golding, J., Matthews, E., Malamuth, N., and L. Jarrett. (2015). "Comparing sex buyers with men who do not buy sex: New data on prostitution and trafficking." *Journal of Interpersonal Violence*, DOI: 10.1177/0886260515600874; Monto, M., and N. McRee. (2005). "A comparison of the male customers of female street prostitutes with national samples of men." *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 49:505-529.
29. "Vi måste prata mer om sexköparna". *Fråga Doktorn* 2017-04-24. Retrieved from: <https://www.svt.se/fraga-doktorn/vi-maste-prata-mer-om-sexkoparna/>

TALITA

Par organizāciju Talita

Talita piedāvā izeju no prostitūcijas, pornogrāfijas un cilvēktirdzniecības seksuālos nolūkos un jaunas dzīves sākumu. Mēs nodarbojamies ar prevenciju, izglītošanu un atbalstu Zviedrijā (Stokholmā un Gēteborgā), Mongolijā un Rumānijā.

Mūsu viengadīgā atbalsta programma ir balstīta metodē, kas izstrādāta 20 gadu darba rezultātā ar mūsu mērķa grupu. Un metode darbojas: 97 % Talita atbalsta programmas dalībnieču ir pametušas prostitūciju uz visiem laikiem. Talita metode ietver patvēruma sniegšanu, traumas terapiju, izglītību, lietas pārvaldību un integrēšanu sabiedrībā.

Vai vēlaties uzzināt vairāk?

Apmeklējiet mūsu tīmekļa vietni: www.talita.org

Seko jiet mūsu darbam:

Facebook: www.facebook.com/TalitaSverige Instagram: @Talita_Sverige

Twitter: @TalitaSverige

TALITA

Reality Check

10 mīti par pornogrāfiju

© talita 2018 ar:

atbalstu no:

